

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮੂਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ., ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ.ਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਚਕਰਵਰਤੀ,-ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1952 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਨੰਬਰ 35

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ ਐਕਟ XLV)-ਸੈਕਸ਼ਨ 295-ਏ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੈ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਧਰਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 99-ਬੀ Cr.P.C. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਕਿ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ ਅਰਥਾਤ ਭਾਗਮਲ ਉਪਦੇਸਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸਨ ਦਾ ਉਤਰ, ਹਿਸਾ ਪਹਿਲਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ' ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

C. RAI ਅਤੇ S. V. KESAR, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. 1952 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਨੰਬਰ 35 ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਾ 99-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 99-ਏ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ, "ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ" ਨਾਮੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਹਰੇਕ ਕਾਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਮੁੜ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1952 ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੂਲ ਨੰਬਰ 35 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 99-ਡੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਯੂਰੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਨਫਰਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1898 ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

1937-38 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਪਣ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ। ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਗੁਰੂ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਸਰਦਾਰ ਬੁਲਾਕੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਪ੍ਰੈਲ, 1939 ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਉਦਾਸੀ ਨੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਦੁਆਰਾ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਪਣ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਗਲਤ ਸੀ।

ਫਰਵਰੀ, 1951 ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀਨ ਨੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 'ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ' ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਿਆ।

29 ਫਰਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 99-ਏ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 184, 246, 248, 259, 272, 291, 302 ਅਤੇ 312 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਨ।

ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 259, 272, 302 ਅਤੇ 312 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਵਾਲੇ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨੇ 184, 246, 248 ਅਤੇ 291 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਨੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ ਨਾਮਕ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 184 'ਤੇ ਆਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ:

“ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਅਸੂਰ ਸੰਘਾਰੰ ਕਰਨੇ ਸਿਰਜੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ”।

ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ, ਉਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ “ਦ ਓਪਨਿੰਗ” ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਇੱਕ ਸਰਵਉੱਚ ਹਸਤੀ, ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਨਾਮ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਪੁਰਖ, ਨਿਰਭਉ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰਹਿਤ, ਸਦੀਵੀ ਸਰੂਪ,

ਅਣਜੰਮੇ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮੌਜੂਦ, ਗਿਆਨਵਾਨ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾ, ਯੁਗਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾ, ਹੁਣ ਵੀ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਹੈ”। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਯੁਗਾਂ-ਯੁਗਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

-ਇਹ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਜ ਮਾਘ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਗ੍ਰਹਿ-ਧਾਰੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਇਕਾਂਤਧਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ”।

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 184 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਦਸਵੰਧ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੌਲਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੀ ਲਾਲਚ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 184 'ਤੇ ਆਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਆਚਰਣ ਮੰਨਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 246 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਜੇ ਜਨਮਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅੱਜ, ਕੱਲ੍ਹ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਰਦਾ ਹੈ:

ਨਾਨਕ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜੱਸ ਗਾਇਨ ਕਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਲਝਣਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ”।

ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਇਸ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਸਭ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਅਜੰਮੀ, ਬੇਅੰਤ, ਮੌਤ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਜਨਮ ਰਹਿਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਗ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਗਾਇਆ:

"ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਹਨ:

ਤੇਰੀ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ, ਭਰਾ, ਪੁੱਤਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਪਤਨੀ,

ਜਦੋਂ ਆਤਮਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੀਕ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੂਤ ਕਰੇ;

ਕੋਈ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਅੱਧਾ ਘੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤੈਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ"।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕ ਭਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋਲ ਸਰੀਰ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਗ ਆਸਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਗਾਇਆ- "*****ਆਤਮਾ ਨਾ ਮਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;*****"

ਅਕੈ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੂਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

"ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਅੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਚੰਗਿਆੜੀਆਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ; ਭਾਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂੜ ਦੇ ਇੱਕ ਢੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਯੂੜ ਦੇ ਕਈ ਕਣ ਹਵਾ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਰਨ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਯੂੜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ;

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਸਭ ਪਾਣੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ;

ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾਤਮਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ"।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਸੋਚਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਦੀ ਅਮਰਤਾ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਦੂਜੇ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਉੱਤਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅੰਸ਼ਿਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਲੋਕ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਭ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਪੰਡਿਤ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ,

ਜੇ ਮੂਰਖ ਮਾਇਆ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਅੰਦਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਉਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 248 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਕਾਬਿਤ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨੇਕ ਔਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ;

ਜਿਵੇਂ ਚਾਤ੍ਰਕ ਕਦੇ ਵੀ ਝੀਲਾਂ, ਨਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਤਾਪ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਸਗੋਂ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਕੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਪਿਆਰਾ ਹੈ:

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।"

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਨੇਕ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤੀ ਕੇਵਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਜਾ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਪੂਜਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੰਨਾ 291 ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ:

“ਜਾਤਾਂ ਮੂਰਖਤਾ ਹਨ, ਨਾਮ ਮੂਰਖਤਾ ਹਨ”।

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

‘ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ। ਹੇ ਮੂਰਖ, ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਨਾ ਕਰ; ਅਜਿਹੇ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਕਈ ਪਾਪ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਜਾਤਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰੱਬ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਘੁਮਿਆਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ;

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਆਤਮਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਬਗੈਰ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ”।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਵਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉੱਪਰ ਜੋ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਚ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ‘ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ’ ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਜੇ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ 29 ਫਰਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਹਰੇਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਮੁੜ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ 1951 ਵਿੱਚ 'ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਜ' ਨਾਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਦੀ ਗਲਤ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ~; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਫਲਸ਼ੈ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Jimpy Mittal Translator